

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

KİLİM DOKUMA-1

Ankara, 2012

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. KİLİM DOKUMA YAPMA	3
1.1.Tanım	3
1.1.1. Kilim Dokumada Desen Özellikleri	4
1.1.2. Desen Araştırma	4
1.1.3. Yararlanılacak Kaynaklar	5
1.2. Motif Özellikleri	5
1.3. Yöresellik	6
1.4. Kilim Dokumaya Başlama	7
1.5. Kilim Dokumaya Başlamada Kullanılan Araç Gereçler,	7
1.6. Kilim Dokuma Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar	9
UYGULAMA FAALİYETİ	10
ÖÇME VE DEĞERLENDİRME	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	12
2. KİLİM DOKUMA YÖNTEMLERİ	12
2.1. İlikli Kilim(Renkler Arasında Çözümlü Aralığı Oluşan Kilim).....	13
2.2. Tek Kenetleme İle Kilim Dokuma	13
2.3. Çift Kenetleme İle Kilim Dokuma	14
2.4. Çapraz Dikişli Kilim Dokuma	15
2.5. Atıkları Tek Çözümlü Üzerinden Döndürerek Kilim Dokuma	15
UYGULAMA FAALİYETİ	16
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
MODÜL DEĞERLENDİRME	34
CEVAP ANAHTARLARI	35
KAYNAKÇA	36

AÇIKLAMALAR

ALAN	El sanatları teknolojisi
DAL/MESLEK	El Dokumacılığı
MODÜLÜN ADI	Kilim Dokuma-1
MODÜLÜN TANIMI	Kirkitli dokumalarda kullanılan kilim dokuma teknikleri yapabileceksiniz.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Kirkitli dokumaya hazırlık modülünü başarmış olmak
YETERLİK	İlikli kilim dokuma yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Gerekli ortam sağlandığında Kirkitli dokumalarda kullanılan kilim dokuma tekniklerinden ilikli, tek kenetleme ve çift kenetleme dokuma yapabileceksiniz Amaçlar: <ol style="list-style-type: none">1. Tekniğe uygun olarak Kilim dokuma, kilim dokuma yaparken dikkat edilecek noktaları öğreneceksiniz2. Tekniğe uygun olarak İlikli kilim, kenetleme, çift kenetleme tekniklerini yapabileceksiniz
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Aydınlık ortam, Donanım: Atölye, Tezgâh, Atkı iplikleri, Çözümlü İpliği, Tarak.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile el dokumacılığı kaybolmaya yüz tutmuş durumdadır. El dokumacılığını yaşatmak için istenilen amaca uygun üretim biçimini yakalamak, kaliteli araç gereç seçimi yapmak çok önemlidir. Seçilen alet ve gereçleri düzgün kullanabilmek, dokuma tezgâhlarını tanımak, özelliklerini bilmek kaliteyi artıran unsurlar içinde yer almaktadır.

Kilim dokuma günümüzde de hala geçerliliğini sürdürmektedir. Birçok yerde hala kilim dokuma teknikleri kullanılmaktadır.

Bu modülde Kirkitli Dokumalardan kilim dokuma ile ilgili bilgi sahibi olacaksınız. Kilim dokuma tekniklerini yapabilme becerisini kazanacaksınız. Edindiğiniz bilgi ve kazandığınız beceriler el dokuma alanını ve çalışma koşullarını tanımanıza yardımcı olacaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyet ile uygun ortam ve araç gereç sağlandığında Kirkitli dokumalardan Kilim dokuma, kilim dokuma yaparken dikkat edilecek noktalar ve kilim dokuma teknikleri konularında bilgi sahibi olacaksınız.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Çevrenizde bulunan dokuma atölyelerini araştırınız.
- Kilim dokuma ile ilgili bilgi toplayınız.
- Kilim Dokuma yaparken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Kilim dokumada kullanılan teknikler hakkında bilgi toplayınız.
- Topladığınız dokümanları ve bilgileri rapor haline getirerek sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.

1. KİLİM DOKUMA YAPMA

1.1.Tanım

Dokuma boyunca önlü arkalı çift sıra halinde olan çözgü ipliklerinin arasından, bir ön bir arkadan geçen enine atkı ipliklerinden oluşan ve çözgülerin atkılar tarafından tamamen örtüldüğü bir dokuma türüdür.

Desenlerin bulunduğu belirli alanlarda, renkli bir atkı, çözgülerin bir altından, bir üstünden geçerek bir başka renkteki desenin sırasına kadar gider ve buradan geri döner. Böylece ayrı renklerdeki atkılar çözgüler arasında, kendi desen alanları arasında gidip gelerek birer motif oluştururlar.

Desenler dokuyucunun isteğine göre bölüm bölüm dokunabilir. Yukarıya gittikçe genişleyen desen alanlarında hemen yanındaki diğer renk alanlarıyla birlikte ilerlemek gerekir. Atkı iplikleri atılırken biraz bol bırakılır sonra kirkitle sıkıştırılır. Böylece atkı iplikleri çözgüleri sararak, gizlemiş olur. Atkılarının çok gergin atılması halinde atkılar çözgülerin arasında gizlenir ve “çözgü yüzlü” dokuma oluşur.

Resim1.1:Kilim dokuma

1.1.1. Kilim Dokumada Desen Özellikleri

Motifler bir araya gelerek desenleri oluştururlar. Desen ve motiflerde çeşitli şekillerde ortaya çıkarak gelenekselleşirler. Kilim desenlerinde; Doğal çevreden ve eşyalardan faydalanılır.

- Doğal çevreden: Göl, akarsu bitkilerden; ağaç, yaprak, dal, çiçek, kozalak, çevrede görülen canlı varlıklardan; kuş türleri, yılan, kırkayak, akrep, kurbağa, kaplumbağa, koyun, köpek, inek.
- Eşyalardan: Tarak, ibrik, kirkit, sandık, boncuk, ayna, yaşadıkları çevreden; çadır, ev, direk, yol, insan vücudundan; el, baş gibi varlık ve nesnelere dokuma tekniklerine uygulayıp motifler haline getirirler.

Gözle görülen nesnelere yanında, soyut kavramları da sembolize eden motif ve desenler kullanılmaktadır.

1.1.2. Desen Araştırma

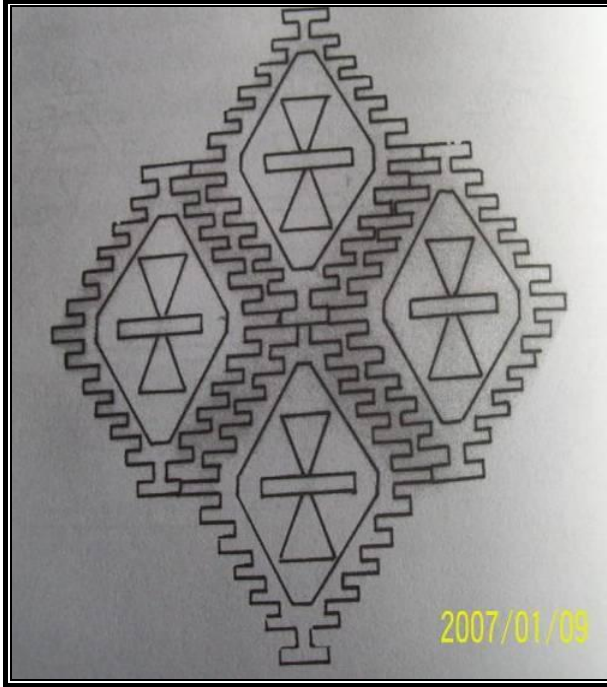
Kilim deseninin hazırlanmasından önce, hazırlanacak desenle ilgili bir ön araştırmanın yapılması gerekmektedir. Desen araştırması yapabilmek için geçmişten bu güne kullanılan kilim desenleri görülmeli, kilim desenlerinde kullanılan desenlerin biçimleri, kullanılan motiflerin özellikleri araştırılarak, desen hazırlama işleminin birinci basamağını gerçekleştirilmelidir.

1.1.3. Yararlanılacak Kaynaklar

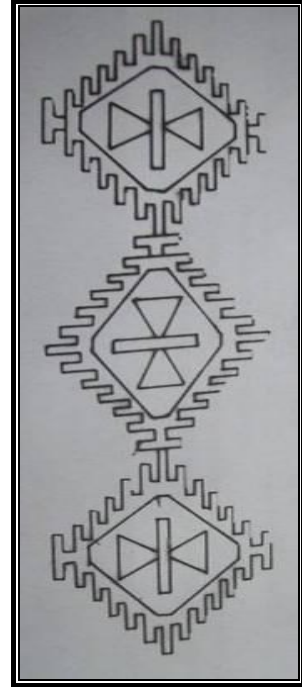
Bir kiliminin yöresel özelliklerini en iyi yansıtan faktörlerden biri olan kilim desenlerini araştırmada yararlanılacak kaynaklara ulaşmak, günümüzde oldukça kolaylaşmıştır.

Genel olarak söyleyecek olursak yararlanılacak kaynaklar şunlardır:

- Daha önce dokunmuş kilimler ve bunların resimleri
- Daha önce çalışılmış kilim desenleri
- Kilimlerin fotoğrafları
- Kilimlerin slâytları
- Kitap, dergi, basılı kaynaklardaki kilim ve motif resimleri
- Kilimlerin resmedildiği tablo ve minyatürler ya da bunların resimleri
- İnternet siteleri

Desen 1.1:Kilim deseni

Desen 1.2.Kilim Deseni

1.2. Motif Özellikleri

- **Muska ve nazarlık:** Nazarlık; kem bakışların etkisini azaltır. Muska ise; sahibini kötü olaylardan korur.
- **Kartal:** Güç ve kudreti temsil eder.
- **Küpe:** Evlenmek isteyen genç kız ailesine isteğini dolaylı olarak belli eder.
- **Göz:** Kem gözlere, zarara karşı koruyucu olduğuna inanılır.

- **Bereket:** Birlikte kullanılan eli belinde ve koçboynuzu kadın ve erkeği temsil eder. Ortadaki gözde aileyi kötülüklerden korur.
- **Bukağı:** Aile birliğine ve birlikte olma umuduna işaret eder.
- **El, parmak, tarak:** Parmaklar, kem gözlerden korur. El motifi; verimliliği, tarak ise doğumu simgeler.
- **Pıtrak:** Bol çiçekli anlamına gelir. Bolluğun bereketin sembolüdür.
- **Sandık:** Genç kızların çeyiz sandığını simgeler
- **Çengel ve Artı:** Türk dokumalarında artı ve çengeller insanların tehlikelerden korunması için sık kullanılır.
- **Ejderha:** Ejderha hava ve suyun efendisidir. Bereketli bahar yağmurlarını getirdiğine inanılır.
- **Kuş:** Baykuş ve karakarga kötülükleri, bülbül ve güvercin; iyi şansı simgeler.
- **Eli belinde:** Anneliğin, dişiliğin ve verimliliğin sembolüdür.
- **Saç bağı:** Evlenme isteğini ifade eder. Dokumaya katılan saç ise ölümsüzlüğü temsil eder.
- **Koçboynuzu:** Üretkenlik, güç ve erkekliği temsil eder. Dokuyan kişinin çok mutlu olduğunu ifade eder.
- **Suyolu:** Suyun insan hayatındaki önemini vurgular.
- **Akrep:** Akrebin kötülüğünden korunmak için dokunur.
- **Yıldız:** Üretkenliği temsil eder.
- **Hayat ağacı:** Sonsuzluğun sembolüdür.
- **Kurt izi** Kurtlardan ve canavarlardan korunmak için kullanılır.

1.3. Yöresellik

Türk dünyasında, halı ve düz dokuma yaygılar hem ihtiyacı karşılamak için dokunur, hem de bir gelenektir. Türklerde, çadır veya evine yaydığı, kapısı eşiğine serdiği (eşik halısı eşik kas), süsleme amacıyla, kapısının üzerine astığı veya gerdiği (ensi), çadırının kenarlarına (iç çeperlerine) yerleştirdiği (siti), geçim kaynağı gördüğü hayvanının terleyip, hastalanmasın diye, sırtına örttüğü dokumalar günlük bir kullanım eşyasıdır. Öte yandan, yeni evlenecek insanlar için çeyiz hazırlamak, öldüğünde, sağlığında hazırladığı bir dokumayı, hayır amacıyla, dinî veya sosyal bir kuruma bağışlamak için halı ve düz dokuma yaygı dokumak bir gelenektir. Halı ve kilimler başlangıçlarından itibaren sadece insanların fiziksel ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda psikolojik beklentilerini de karşılamak için yapıldı. Dini inançlar ve dinsel yaşam filozofik düşünceleri, insan ruhunu zenginleştirdi ve geliştirdi.

Anadolu'da halı veya düz dokuma yaygıların desenine model, örnek, örenek, nakış, naniş, yanış gibi isimler verilir. Her boyun farklı im'leri (damga), farklı desenleri vardır. Bu yüzden, her boyun, bunların yerleştiği her köyün, her dokuma merkezinin motifi farklıdır ve değişik anlamlar ifade eder.

Anadolu halı ve düz dokuma yaygılarında en çok geometrik karakterli motifler, bitki desenleri, insanların çevrelerinde gördüğü bitki, eşya ve hayvan tasvirleri ile geleneklere bağlı motifler ve dinî semboller kullanılır. Bunların yanında, farklı renklerin yan yana

yerleştirilmesiyle meydana getirilen yol-ıbık desenleri ile kandil, hamaylı gibi dinî ve sembolik anlamlar taşıyan motifler de görülür. Söz konusu motiflerin hepsi de halının her yerinde kullanılabilir. Türk halılarındaki motiflerin anlamları, bölgelere göre farklılık gösterir. Ancak motifler genelde dini inançları, asaleti, gücü ve aşağıda açıkça tanımlanmış temaları sembolize eder. Halı ve kilimlerin dili sadece dokumacının hünerini göstermekle kalmaz, ayrıca onların mesajlarını da iletir.

1.4. Kilim Dokumaya Başlama

Kilim dokumaya başlamada iki teknik kullanılır; Zincir halkası (çiti örme) tekniğı ve bez ayağı dokuma

Resim 1.2. Zincir halkası (çiti örme) tekniğı

Resim 1.3. Bez ayağı dokuma tekniğı

1.5. Kilim Dokumaya Başlamada Kullanılan Araç Gereçler,

Kilim dokumaya başlamada kullanılan araç ve gereçler; Tezgâh, Atkı iplikleri, Çözüğü iplikleri, Tarak, Mekik

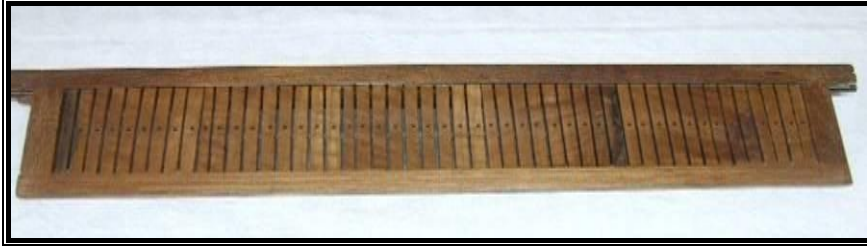
Resim 1.4: Masa tezgahı

Resim 1.5: Atkı iplikleri

Resim 1.6: Çözü ipliği

Resim 1.7: Tarak

Resim1.8: Mekik

1.6. Kilim Dokuma Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

- Zincir halka ile dokumaya başlayınız. Çözüde kullanılan iplikle 8–10 sıra bez ayağı dokuma dokunur.
- Atkı ipliklerini küçük kelebek, melik ya da yassı yumaklar şeklinde hazırlanır.
- Mekik çok fazla kullanılmaz; çünkü atkı ipi geçecek bölüm kısa alanlardan oluşmaktadır.
- Her renk için ayrı ayrı yumak kullanılmalıdır.
- Tarakla atkı iplerini sürekli sıkıştırınız. Desen sınırlarına bakınız. Dokumanın gidişine göre o alanda kullanılan çözgü ipini bir tane artırılır veya eksiltir.
- Renk uyumuna dikkat edilir.
- Atkı ipliklerini seçerken aynı kalınlıkta ve aynı bükümde olmasına dikkat edilir.
- Atkı iplerini çok çekmeden yay biçiminde bırakarak kendi halinde dokunur.
- Dokumada yukarı doğru ilerledikçe daralan alanları önceden dokuyunuz.
- Dokunurken yukarı doğru genişleyen bölümleri yandaki motifle aynı hizada dokumaya özen gösterilir.
- Çözgü iplerinin daralmasına izin verilmemelidir. Dokumayı sağdan ve soldan tezgâha bağlayarak daralmanın önüne geçilir.
- Desene göre dokuma işlemine devam etmelidir.
- Dokumada desen hataları yapmamaya dikkat edilir.
- Çerçeve tezgâhta kirkitin görevini tarak yapar.
- Ürünün ölçüsüne göre dokuma yapılır ve tamamlanır.
- Dokuma bitince çözgüde kullanılan pamuk ipliği ile 8–10 sıra bez ayağı dokuma yapılır ve zincir halka çekilir.
- Saçak payı bırakılarak dokuma tamamlarız.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda kilim dokuma ile ilgili araştırma yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çalışma ortamını hazırlayınız.	➤ Aydınlık ve havadar ortam sağlayınız. ➤ Atölyede önlüğünüzü giyiniz. ➤ Kullanacağınız malzemeleri temin ediniz.
➤ Çevrenizde bulunan dokuma atölyelerini araştırınız. ➤ Tezgâhların fotoğraflarını çekiniz.	➤ Dokuma atölyelerini inceleyiniz. ➤ Fotoğraflarını çekiniz. ➤ Çevrenizdeki dokuma atölyelerinden ve okulunuzdaki dokuma atölyesinden faydalanabilirsiniz.
➤ Kilim dokuma hakkında bilgi toplayınız.	➤ Basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.
➤ Kilim dokumada kullanılan araç-gereçler hakkında bilgi toplayınız.	➤ Çevrenizdeki dokuma atölyelerinden ve okulunuzdaki dokuma atölyesinden faydalanabilirsiniz.
➤ Kilim dokumaya başlamada kullanılan teknikler hakkında bilgi toplayınız.	➤ Çevrenizdeki dokuma atölyelerinden ve okulunuzdaki dokuma atölyesinden faydalanabilirsiniz.
➤ Kilim dokuma yaparken dikkat edilecek noktaları araştırınız.	➤ Basılı kaynaklardan faydalanabilirsiniz. ➤ Sanal ortamdan faydalanabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular doğru- yanlış sorularıdır. Verilen ifadeye x göre doğru ise “D” yanlış ise “Y” harfini işaretleyiniz.

1. () Dokumanın boyunca önlü arkalı çift sıra halinde olan çözümlü ipliklerinin arasından, bir ön bir arkadan geçen enine atkı ipliklerinden oluşan ve çözümlülerin atkılar tarafından tamamen örtüldüğü dokuma türüne KİLİM DOKUMA denir.
2. () Kilim desenlerinde; Doğal çevreden ve eşyalardan faydalanılır. ()
3. () Kilim deseninin hazırlanmasından önce, hazırlanacak desenle ilgili bir ön araştırmanın yapılması gerekmektedir.
4. () Türk halılarındaki motiflerin anlamları, bölgelere göre farklılık göstermez.
5. () Zincir halka ile dokumaya başlayınız. Çözümde kullanılan iplikle 2–3 sıra bez ayağı dokuma dokunur.
6. () Kilim dokumaya başlamada iki teknik kullanılır. Bunlar; Zincir halkası (çiti örme) tekniği ve bez ayağı dokumadır.
7. () Atkı ipliklerini seçerken aynı kalınlıkta ve aynı bükümde olmasına dikkat edilmez.
8. () Kilim dokumaya başlamada kullanılan araç ve gereçler; Tezgâh, Atkı iplikleri, Çözüm iplikleri, Tarak, Mekiktir.
9. () Çerçeve tezgâhta kirkitin görevini tarak yapar.
10. () Çözüm iplerinin daralmasına izin verilmemelidir. Dokumayı sağdan ve soldan tezgâha bağlayarak daralmanın önüne geçilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyet ile uygun ortam ve araç gereç sağlandığında Kirkitli dokumalar, Cicim dokuma ve Cicim Dokumaya Hazırlık konularında bilgi sahibi olacaksınız.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Çevrenizde bulunan dokuma atölyelerini araştırınız.
- Kilim dokuma yöntemlerini araştırınız.
- İlikli kilim dokuma tekniğiyle ilgili bilgi toplayınız. Örnek resimler bulunuz.
- Tek kenetleme ile kilim dokuma tekniğiyle ilgili bilgi toplayınız. Örnek resimler bulunuz.
- Çift kenetleme ile kilim dokuma tekniğiyle ilgili bilgi toplayınız. Örnek resimler bulunuz.
- Çapraz dikişli kilim dokuma tekniğiyle ilgili bilgi toplayınız. Örnek resimler bulunuz.
- Atkılarını tek çözgü üzerinden döndürerek kilim dokuma tekniğiyle ilgili bilgi toplayınız. Örnek resimler bulunuz.
- Topladığınız dokümanları ve bilgileri rapor haline getirerek sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.

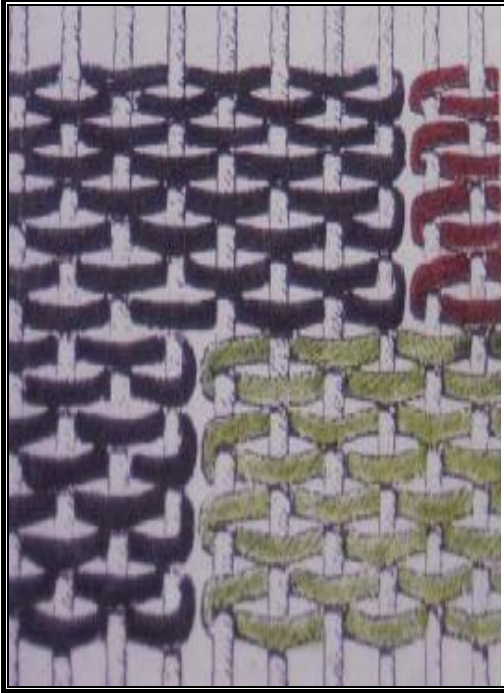
2. KİLİM DOKUMA YÖNTEMLERİ

Kilim dokuma yöntemleri beş bölüme ayrılır:

- İlikli kilim (renkler arasında çözgü aralığı oluşan kilim)
- Tek kenetleme ile kilim dokuma
- Çift kenetleme ile kilim dokuma
- Çapraz dikişli kilim dokuma
- Atkılarını tek çözgü üzerinden döndürerek kilim dokuma

2.1. İlikli Kilim(Renkler Arasında Çözü Aralığı Oluşan Kilim)

Desen alanı içinde çözgü ipliklerinden bir alt bir üst ilerleyen renkli atkı iplikleri, desen sınırında son çözgü ipliğine dolanarak döner. İki ayrı renkteki atkının desen sınırından karşılıklı dönüş yaptığı kısımlarda aralık oluşur. Bu tür kilimlerde genellikle yatay ve eğik çizgilerden oluşan motifler uygulanır. 1cm den daha fazla uzun boşluklar bırakılmaz. Dikey çizgiler basamaklar halinde dokunur.

Resim 2.1: İlikli kilim

Resim 2.2: İlikli kilim

2.2. Tek Kenetleme İle Kilim Dokuma

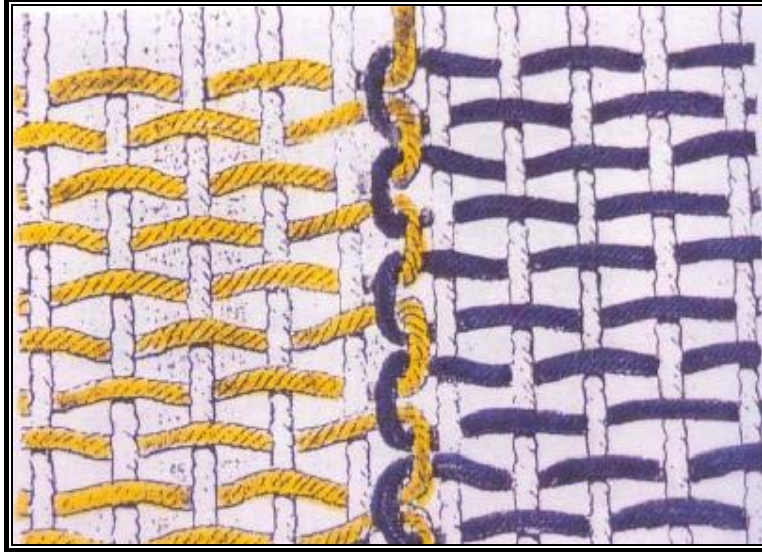
Ayrı renkteki desen iplikleri desen sınırında birbirinin içinden geçirilerek kenetlenir, geri döner. Bu teknikle istenilen uzunlukta dikey desenler, aralık oluşmadan dokunur. Çözgü aralığı oluşan kilim dokumasına göre daha zor ve zaman alıcıdır.

Resim 2.3: Tek Kenetleme İle Kilim Dokuma

2.3. Çift Kenetleme İle Kilim Dokuma

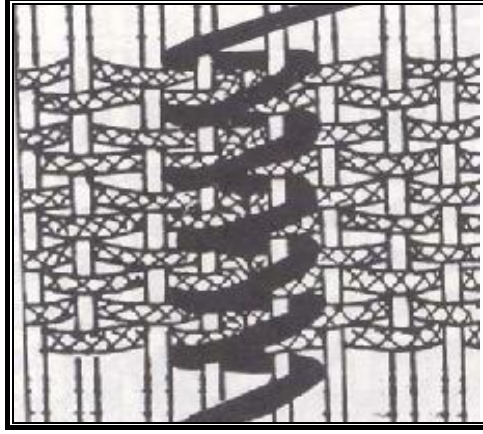
Ayrı renkteki desen ipliklerinin desen sınırında, gidiş dönüş yaparak çift kenetlenmesiyle oluşur. Bu dokumada da çözgü aralığı oluşmaz. Dikişle birleştirilmiş gibi desen sınırında kesin çizgiler görülür. Sağlam bir dokumadır. Bu tür kilimlere fazla rastlanmaz.

Resim 2.4:Çift Kenetleme İle Kilim Dokuma

2.4. Çapraz Dikişli Kilim Dokuma

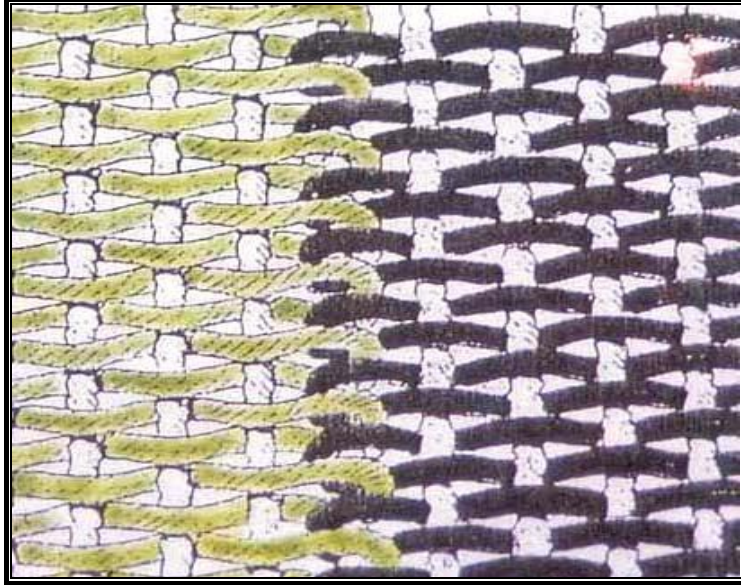
Desen ipliklerinin karşılaştığı desen sınırında, farklı renkte bir ipliğin, iki çözgü arasından çapraz olarak geçirilmesi ile ilikler yok edilir. İğne ile sonradan dikilmiş gibi görüntü verir.

Resim 2.5: Çapraz Dikişli Kilim Dokuma

2.5. Atkıları Tek Çözgü Üzerinden Döndürerek Kilim Dokuma

Ayrı renkteki desen iplikleri desen sınırında karşılaştıkları aynı çözgü üzerinden döndürülerek, aralıklar yok edilir. İki ayrı desen ipi kaynaşmış bir görüntü verir.

Resim 2.6: Atkıları Tek Çözgü Üzerinden Döndürerek Kilim Dokuma

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususları dikkate alarak ilikli kilim tekniğini uygulayınız.

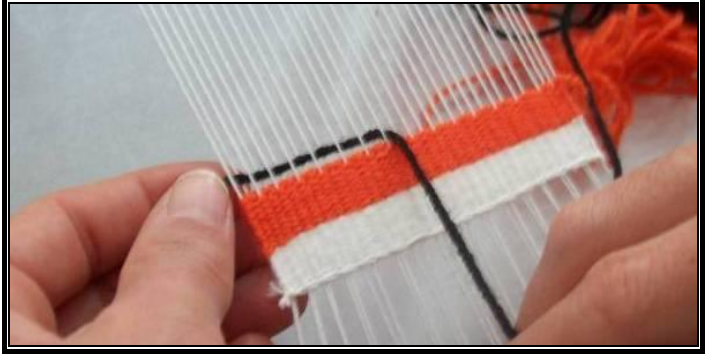

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma ortamını hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Aydınlık ve havadar ortam sağlayınız.➤ Atölyede önlüğünüzü giyiniz.➤ Kullanacağınız malzemeleri temin ediniz.➤ Deseninizi belirleyiniz.➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinin renklerini belirleyiniz ve hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Zincir halka (çiti örme) tekniğini uygulayınız.➤ Bakınız, Kirkitli dokumalara hazırlık modülüne	
<ul style="list-style-type: none">➤ Bez ayağı dokuma tekniğini zincir halkanın üzerine uygulayınız.➤ Bakınız, Kirkitli dokumalara hazırlık modülüne.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Desene göre zemin renginde kullanacağımız atkı ipliğini çözgü iplikleri arasından bir alt bir üst yaparak geçiriniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Desende kullanacağımız atkı ipliklerini de desenin gidişatına göre yine bir alt bir üst yaparak deseni devam ettiriniz.	

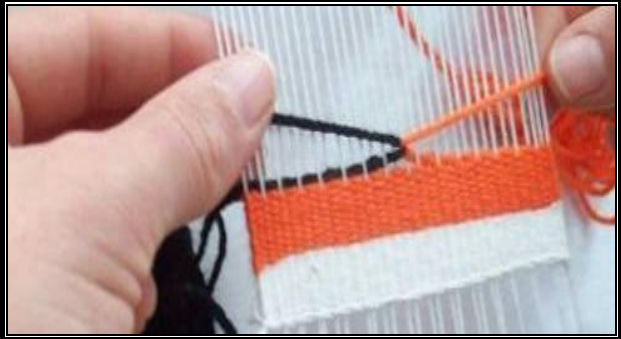
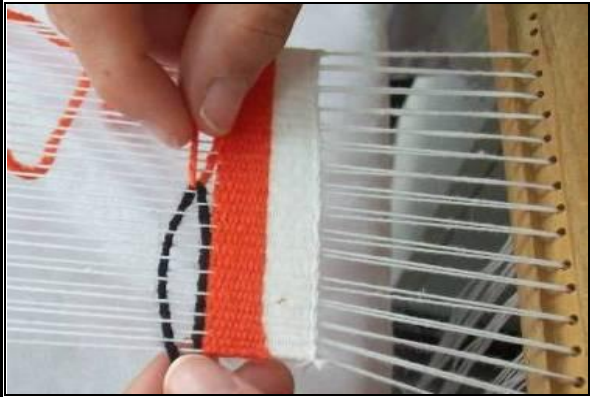
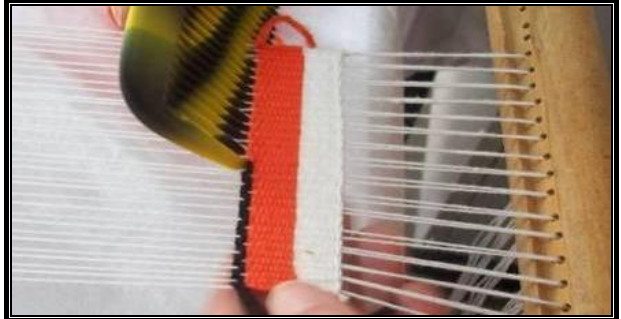

<p>➤ Desene göre atkı ipliklerini yeri geldikçe aynı tekniği kullanarak dokumanızı devam ettiriniz.</p>	
<p>➤ Deseni bitirdikten sonra başlangıçtaki gibi bez ayağı dokuma yapınız.</p>	
<p>➤ Be ayağı dokumadan sonra zincir halka (çiti örme) tekniği kullanarak dokumayı bitiriniz.</p>	

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususları dikkate alarak tek kenetleme tekniğini uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma ortamını hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Aydınlık ve havadar ortam sağlayınız.➤ Atölyede önlüğünüzü giyiniz.➤ Kullanacağınız malzemeleri temin ediniz.➤ Deseninizi belirleyiniz.➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinin renklerini belirleyiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Zincir halka (çiti örme) tekniğini uygulayınız.➤ Bakınız, Kiritli dokumalara hazırlık modülüne.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Bez ayağı dokuma tekniğini zincir halkanın üzerine uygulayınız.➤ Bakınız, Kiritli dokumalara hazırlık modülüne.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinden biriyle çözgü ipliklerinin arasından bir alt bir üst giderek kilim dokumaya başlayınız.	

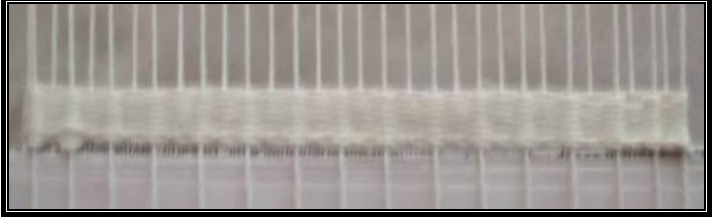

<p>➤ Aynı tekniği 5-6 sıra yapınız.</p>	
<p>➤ Daha sonra çözgü ipliklerini sayarak dokumanın ortasını bulunuz ve kullanacağınız atkı ipliğini bir alt bir üst giderek dokumanın ortasına geliniz.</p>	
<p>➤ Kullanacağımız diğer atkı ipliğini de diğer taraftan bir alt bir üst yaparak dokumanın ortasına geliniz.</p>	
<p>➤ Sağdan gelen atkı ipliğini soldan gelen atkı ipliğinin içinden geçiriniz.</p>	 <p>2007/03/09</p>

<p>➤ Atkı birbirinin geçmiş ipliklerinin içinden durumdaki görünüşü.</p>	
<p>➤ Birbirinin içinden geçirilen atkı iplikleri bir alt bir üst yapılarak geri dönünüz.</p>	
<p>➤ Yaptığınız işlemi tarakla sıkıştırınız.</p>	
<p>➤ Aynı işlemleri tekrar ederek dokumayı devam ettiriniz.</p>	

<p>➤ Dokumanın sıkıştırılmış, hali.</p>	<p>tarakla bitmiş</p>
<p>➤ Deseni bitirdikten sonra başlangıçtaki gibi bez ayağı dokuma yapınız.</p>	
<p>➤ Bez ayağı dokumadan sonra zincir halka (çiti örme) tekniği kullanarak dokumayı bitiriniz.</p>	

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususları dikkate alarak çift kenetleme tekniğini uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Çalışma ortamını hazırlayınız.</p>	<p>➤ Aydınlık ve havadar ortam sağlayınız. ➤ Atölyede önlüğünüzü giyiniz. ➤ Kullanacağınız malzemeleri temin ediniz. ➤ Deseninizi belirleyiniz. ➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinin renklerini belirleyiniz.</p>
<p>➤ Zincir halka (çiti örme) tekniğini uygulayınız.</p>	
<p>➤ Bez ayağı dokuma tekniğini zincir halkanın üzerine uygulayınız.</p>	
<p>➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinden biriyle çözümlü ipliklerinin arasından bir alt bir üst giderek 5-6 sıra kilim dokuma yapınız.</p>	
<p>➤ Daha sonra çözümlü ipliklerini sayarak dokumanın ortasını bulunuz ve kullanacağınız atkı ipliklerini bir alt bir üst giderek dokumanın ortasına geliniz.</p>	

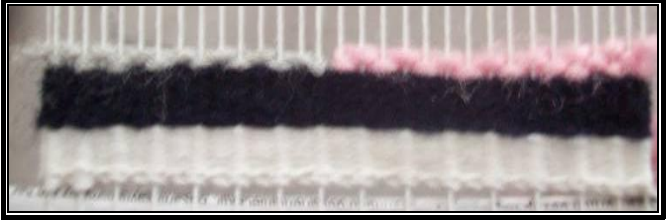
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Turuncu atkı ipliğini siyah atkı ipliğinin altından üstüne döndürünüz. ➤ Turuncu atkı ipliğini bir alt bir üst yaparak dokumanın başına gidip, ortasına geri dönünüz. ➤ Turuncu atkı ipliğini tekrardan siyah atkı ipliğinin altından üstüne döndürünüz ve tekrar başa dönünüz 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aynı işlemleri siyah iplikle yapınız ve dokumayı devam ettiriniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deseni bitirdikten sonra başlangıçtaki gibi bez ayağı dokuma yapınız. ➤ Resim.2.3.34 	

- Bez ayağı dokumadan sonra zincir halka (çiti örme) tekniği kullanarak dokumayı bitiriniz.
- Resim.2.35.

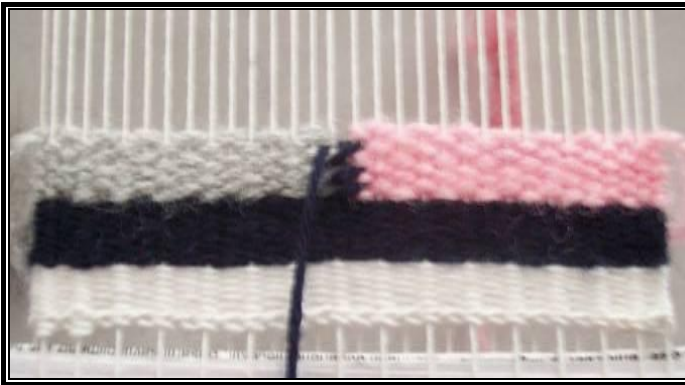

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususları dikkate alarak çapraz dikişli dokuma tekniğini uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma ortamını hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Aydınlık ve havadar ortam sağlayınız.➤ Atölyede önlüğünüzü giyiniz.➤ Kullanacağınız malzemeleri temin ediniz.➤ Deseninizi belirleyiniz.➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinin renklerini belirleyiniz ve hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Zincir halka (çiti örme) tekniğini uygulayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Bez ayağı dokuma tekniğini zincir halkanın üzerine uygulayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Zemin rengi atkı ipliği ile bir alt bir üst giderek 4-5 sıra kilim dokuma yapınız➤ Tekniğe uygun olarak dokuma yapınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Dokumanın ortasını bulunuz. Diğer atkı iplikleriyle bir alt bir üst kilim dokuma yaparak dokumanın ortasına gelip, yine aynı şekilde geri dönünüz. Resim.2.4.38	

<p>➤ Farklı renkte bir ipliği dokumanın ortasındaki iki çözgü ipliği arasından ve bir sıra yaptığımız kilim dokumanın altından aşağıdan yukarıya çıkarınız.</p>	
<p>➤ Aynı ipliği bir sıra yaptığımız dokumanın, iki çözgü ipliği üzerinden çapraz olarak geçiriniz ve tekrar dokumanın yüzeyine çıkınız.</p>	
<p>➤ Bu işlemden sonra kullandığınız atkı ipliklerini yine bir alt bir üst yaparak bir sıra kilim dokuma yapınız ve farklı renkteki atkı ipliğinizi çapraz olarak çözgü iplikleri üzerinden geçirip dokumanın yüzeyine çıkınız.</p>	
<p>➤ Aynı işlemleri devam ettirerek dokumaya devam ediniz.</p>	

<p>➤ Aynı işlemleri devam ettirerek dokumayı tamamlayınız.</p>	
<p>➤ Dokumanın başında yaptığımız gibi zemin rengiyle dokumayı bitiriniz.</p>	
<p>➤ Deseni bitirdikten sonra başlangıçtaki gibi bez ayağı dokuma yapınız.</p>	

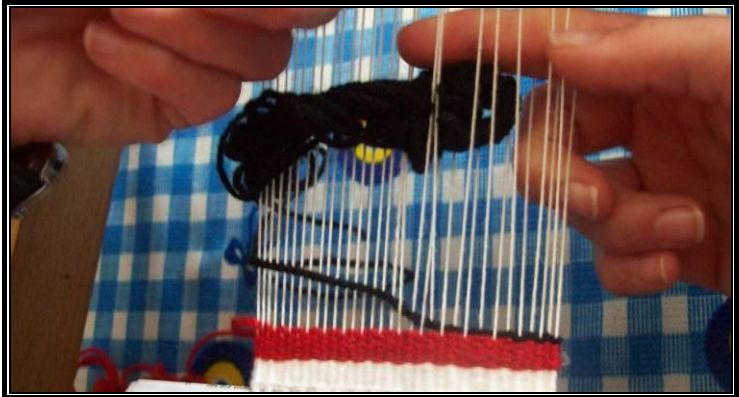

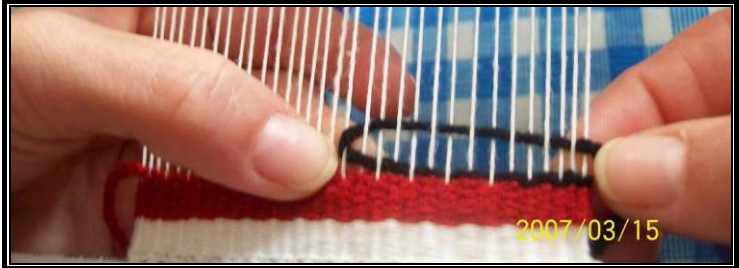
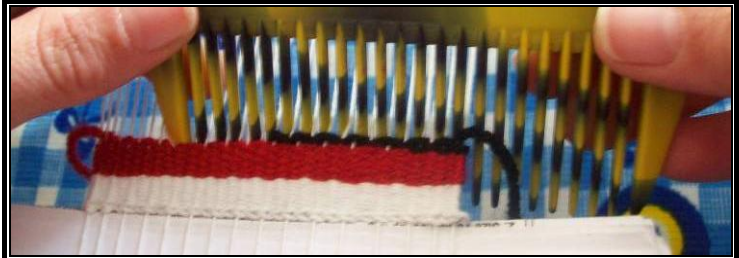
- Bez ayağı dokumadan sonra zincir halka (çiti örme) tekniği kullanarak dokumayı bitiriniz.

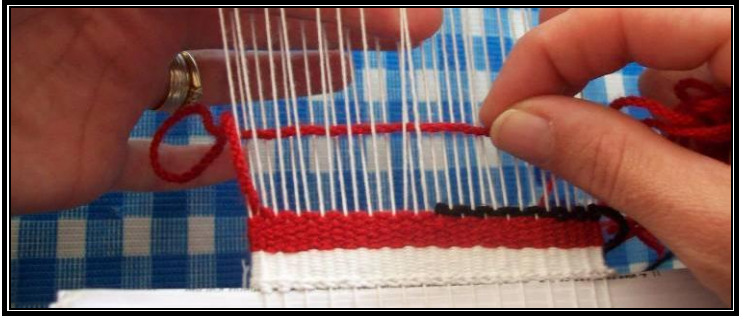

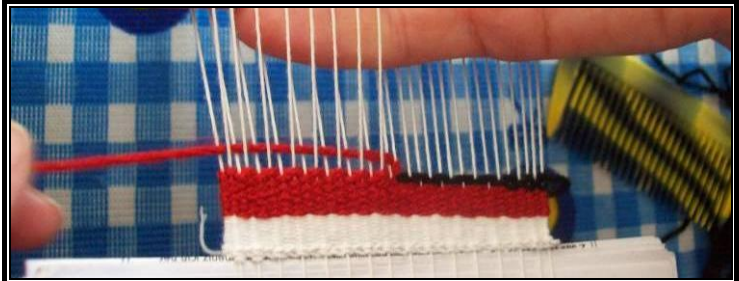

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususları dikkate alarak atkıları tek çözüğü üzerinden döndürerek kilim dokuma tekniğini uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma ortamını hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Aydınlık ve havadar ortam sağlayınız.➤ Atölyede önlüğünüzü giyiniz.➤ Kullanacağınız malzemeleri temin ediniz.➤ Deseninizi belirleyiniz.➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinin renklerini belirleyiniz ve hazırlayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Zincir halka (çiti örme) tekniğini uygulayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Bez ayağı dokuma tekniğini zincir halkanın üzerine uygulayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kullanacağınız atkı ipliklerinden biriyle 4-5 sıra bir alt bir üst kilim dokuma yapınız.	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dokumanın çözgü ipliklerinin ortasını bulunuz. ➤ Farklı renk atkı ipliğiyle dokumanın ortasına bir alt bir üst kilim dokuma tekniğiyle geliniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yine kilim dokuma tekniğiyle geri dönünüz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Geri dönüşü dokumanın ortasındaki çözgü ipliğinden yapınız. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yaptığınız dokumayı tarakla sıkıştırınız. 	

<p>➤ Aynı şekilde dokumanın diğer tarafından farklı renkteki atkı ipliğiyle dokumanın ortasına geliniz.</p>	
<p>➤ Ortadaki çözümlenmiş ipliğinin üzerinden geçiriniz.</p>	
<p>➤ Geri dönüşü biraz önce atkı ipliğini döndüğünüz çözgünün üzerinden yapınız.</p>	
<p>➤ Bir alt bir üst kilim dokuma yaparak geri dönünüz.</p>	
<p>➤ Aynı işlemleri tekrar ederek dokumayı devam ettiriniz.</p>	

<p>➤ Dokumaya başladığımızdaki gibi atkı ipliğiyle 4-5 sıra kilim dokuma yapınız.</p>	
<p>➤ Deseni bitirdikten sonra başlangıçtaki gibi bez ayağı dokuma yapınız. ➤ Bez dokumadan sonra zincir halka (çiti örme) tekniği kullanarak dokumayı bitiriniz.</p>	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular doğru- yanlış sorularıdır. Verilen ifadeye x göre doğru ise “D” yanlış ise “Y” harfini işaretleyiniz.

1. () Kilim dokuma yöntemleri beş bölüme ayrılır: İlikli Kilim (Renkler arasında çözgü aralığı oluşan kilim), Tek Kenetleme İle Kilim Dokuma, Çift Kenetleme ile Kilim Dokuma, Çapraz
2. () Dikişli Kilim Dokuma, Atkıları Tek Çözgü Üzerinden Döndürerek Kilim Dokuma.
3. () İlikli kilimlerde genellikle yatay ve eğik çizgilerden oluşan motifler uygulanır. 1cm den daha fazla uzun boşluklar bırakılmaz. Dikey çizgiler basamaklar halinde dokunur
4. () Tek kenetleme ile kilim dokuma tekniğinde ayrı renkteki desen iplikleri desen sınırında birbirinin içinden geçirilerek kenetlenir, geri döner. Bu teknikle istenilen uzunlukta dikey desenler, aralık oluşmadan dokunur.
5. () Çapraz dikişli kilim dokuma ayrı renkteki desen ipliklerinin desen sınırında, gidiş dönüş yaparak çift kenetlenmesiyle oluşur.
6. () Tek kenetleme ile kilim dokuma tekniği iğne ile sonradan dikilmiş gibi görüntü verir.
7. () Çapraz dikişli kilim dokuma tekniğinde desen ipliklerinin karşılaştığı desen sınırında, farklı renkte bir ipliğin, iki çözgü arasından çapraz olarak geçirilmesi ile ilikler yok edilir.
8. () Atkıları Tek Çözgü Üzerinden Döndürerek Kilim Dokumada ayrı renkteki desen iplikleri desen sınırında karşılaştıkları aynı çözgü üzerinden döndürülerek, aralıklar yok edilir. İki ayrı desen ipi kaynaşmış bir görüntü verir.
9. () Çift kenetleme ile kilim dokuma tekniğinde dikişle birleştirilmiş gibi desen sınırında kesin çizgiler görülür. Sağlam bir dokumadır. Bu tür kilimlere fazla rastlanmaz.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular doğru- yanlış sorularıdır. Verilen ifadeye x göre doğru ise “D” yanlış ise “Y” harfini işaretleyiniz.

1. () Kilim dokumada atkılarının çok gergin atılması halinde atkılar çözümlerin arasında gizlenir ve “çözgü yüzlü” dokuma oluşur.
2. () Kilim dokumada gözle görülen nesnelere yanında, soyut kavramları da sembolize eden motif ve desenler kullanılmaktadır.
3. () Kilim dokumada desen araştırması yapılırken kilimlerin resmedildiği tablo ve minyatürler ya da bunların resimlerinden faydalanılabilir.
4. () Kilim motiflerinden çengel ve artı üretkenliği temsil eder.
5. () Tarak kilim dokumaya başlamada kullanılan araç gereçlerden değildir.
6. Tarakla atkı iplerini sürekli sıkıştırmaya gerek yoktur.
7. () İlikli Kilim renkleri arasında çözgü aralığı oluşan kilim türüdür.
8. () Tek Kenetleme İle Kilim Dokuma ile istenilen uzunlukta dikey desenler, aralık oluşmadan dokunur. Çözgü aralığı oluşan kilim dokumasına göre daha zor ve zaman alıcıdır.
9. () Çift kenetleme ile kilim dokumada çözgü aralığı oluşur, sağlam bir dokuma değildir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Doğru
7	Doğru
8	Doğru

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Yanlış
7	Doğru
8	Doğru
9	Yanlış

KAYNAKÇA

- **El Dokumacılığı** Temel Ders Kitabı (Milli Eğitim Basımevi-İstanbul 1982)
- **El Dokumacılığı Ve Çarpana Dokuma** (Tuna DEMİR SÖNMEZ Ankara-1995)
- Kilim Dokuma Modülü
- Kilim Katalogları
- Kilim Desenleri